

4 PREVENTIVNI PROGRAMI

4.2 PRESEJALNI PROGRAMI

4.2.3 DORA

DORA je organiziran populacijski presejalni program zgodnjega odkrivanja raka dojk za ženske v starosti od 50 do 69 let. Ženske ciljne skupine so v okviru programa vsaki dve leti vabljeni na presejalno mamografijo, katere namen je odkriti zgodnje, še netipne rakave spremembe.

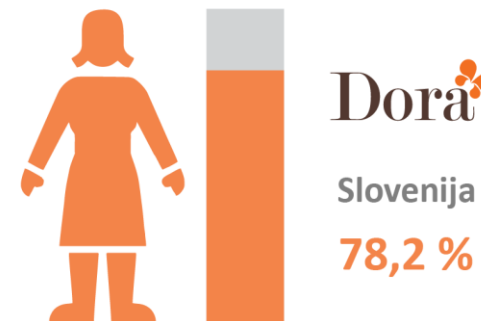
Nosilec programa je Onkološki inštitut Ljubljana. Presejalni program DORA je od decembra 2017 vzpostavljen na območju celotne Slovenije.

Program DORA je državni presejalni program za raka dojk, ki je po pojavnosti poleg nemelanomskega kožnega raka najpogostejši rak pri ženskah. Namen programa je zgodnje odkrivanje in tako zmanjševanje umrljivosti zaradi raka dojk. Presejalna metoda je rentgensko slikanje – mamografija, na katero so vabljeni vse ustrezne ženske v Sloveniji v starosti od 50. do 69. leta. Čeprav začetek presejalnega programa DORA sega v leto 2008, pa se je ozemeljska pokritost oz. vključenost v program razvijala postopoma. Program DORA je od leta 2017 dostopen v vseh slovenskih regijah.

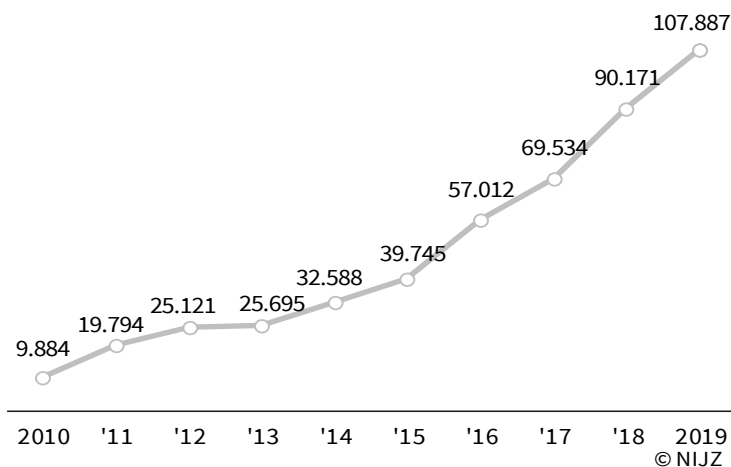
Ženske ustrezne starosti so aktivno vabljeni k mamografskemu slikanju na 22 mamografij po Sloveniji. Število slikanih žensk oziroma opravljenih mamografij v presejalnem programu je od začetka programa postopoma naraščalo (Slika 2) s širitvijo presejalnega programa v vse regije Slovenije.

V letu 2019 je bilo v programu DORA opravljenih 107.887 presejalnih mamografij.

4.2.3 Slika 1: **Udeležba v programu DORA**, Slovenija, 2019

Viri: Onkološki inštitut Ljubljana, Državni presejalni program za raka dojk DORA, 21.9.2020

4.2.3 Slika 2: **Slikane ženske v programu DORA**, Slovenija, 2010–2019

Viri: Onkološki inštitut Ljubljana, Državni presejalni program za raka dojk DORA, Letno poročilo 2019

V presejalnem programu spremljamo udeležbo, to je kazalnik, ki predstavlja odstotek žensk, ki so opravile presejalno mamografijo, od vseh, ki so bile v določenem obdobju vabljeni na to preiskavo. V presejalnem programu DORA je ženska vabljena na mamografijo vsako drugo leto od starosti 50 do 69 let.

4.2.3 Tabela 1: **Ženske z rakom dojke**, odkritim v programu DORA, Slovenija, 2010–2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Št. žensk z odkritim rakom dojk	79	143	201	163	187	249	372	436	544	625

Viri: Onkološki inštitut Ljubljana, Državni presejalni program za raka dojk DORA, Letno poročilo 2019

Od začetka do zadnjega poročanega leta je bilo v okviru presejalnega programa DORA odkritih 3.040 rakov dojke. S presejanjem želimo odkriti rakave spremembe čim bolj zgodaj. Več kot tretjina odkritih rakov v zadnjem letu je bila zelo majhnih (enako ali manj kot 10 mm).

REGIONALNE PRIMERJAVE

4.2.3 Slika 3: **Udeležba v programu DORA¹⁾** po statističnih regijah, Slovenija, 2019

¹⁾Udeležba med regijami ni povsem primerljiva, ker program DORA v regijah ni enako dolgo vzpostavljen (v nekaterih regijah šele dve leti, drugod pa od 4 do 10 let)
 Viri: Onkološki inštitut Ljubljana, Državni presejalni program za raka dojk DORA, 21.9.2020

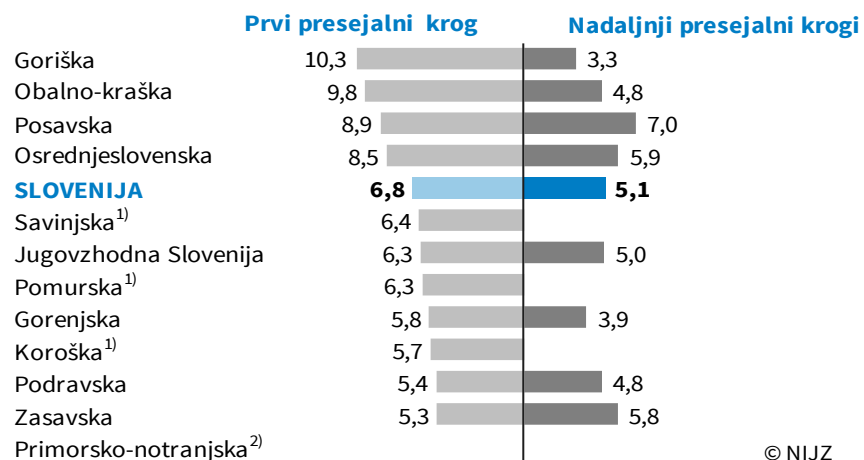
Da je presejalni program učinkovit, je potrebno, da se ga udeleži vsaj 70 % ciljne populacije, kot to predpisujejo evropske smernice. V letu 2019 so predpisano vrednost dosegli v vseh slovenskih statističnih regijah. Udeležba v programu za celotno Slovenijo je bila 78,2-odstotna.

4.2.3 Slika 4: Stopnja odkrivanja raka dojk, odkritega v programu DORA po statističnih regijah in po presejalnih krogih, Slovenija, 2019

na 1.000 slikanih žensk

%

¹⁾ V regiji je potekal le prvi krog slikanja.

²⁾ Regija zajema občine, ki jih pokriva mobilna presejalna enota, katera v letu 2019 v tej regiji ni delovala.

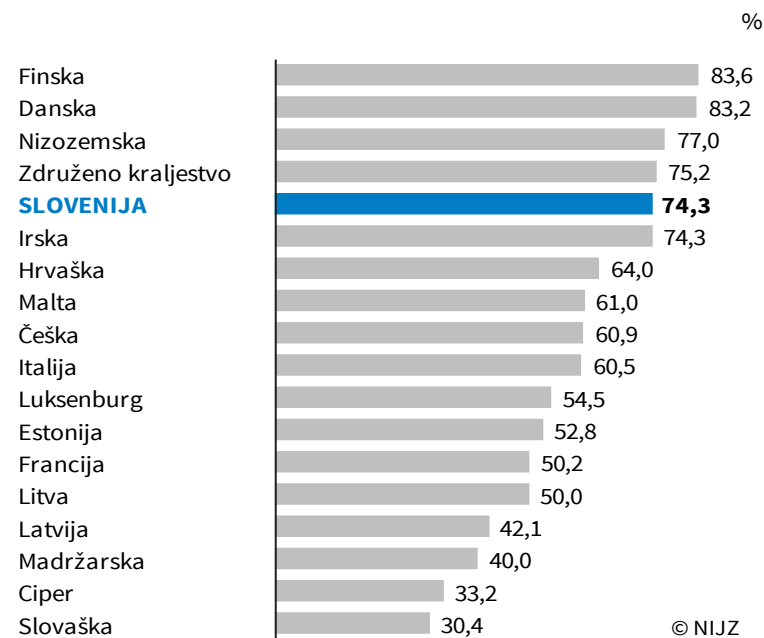
Viri: Onkološki inštitut Ljubljana, Državni presejalni program za raka dojk DORA, 21.9.2020

V letu 2018 so bili podatki o presejalnem programu DORA zaradi državne pokritosti programa prvič na voljo za vse slovenske regije. Pri sedmih od 1.000 slovenskih žensk, ki so se udeležile mamografskega slikanja v okviru presejalnega programa DORA v letu 2019, je bil odkrit rak dojke v prvem krogu presejanja, pri petih od 1.000 pa v vseh nadaljnjih krogih.

MEDNARODNE PRIMERJAVE

4.2.3 Slika 5: **Udeležba žensk v presejalnih programih za raka dojk¹⁾**, Slovenija in nekatere države EU, 2018

¹⁾ Izvajanje presejalnega programa za raka dojk se med državami razlikuje, prikazani podatki ne upoštevajo specifičnosti programa posamezne države.
Viri: EUROSTAT, <https://ec.europa.eu>, 5.8.2020

Presejalni programi v različnih državah Evropske unije ne potekajo popolnoma enako, zato podatkov o njih ne moremo povsem neposredno primerjati. Okvirna primerjava držav z uradno objavljenimi podatki kaže, da je udeležba žensk v presejalnem programu v Sloveniji med najvišjimi v EU.

DEFINICIJE

Okrajšave in kratice	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
DORA	Državni presejalni program za raka dojk DORA	Informacije in obvestila o programu se nahajajo na spletnih straneh presejalnega programa DORA (http://dora.onko-i.si/) oziroma Onkološkega inštituta (http://www.onko-i.si).		
	Presejanje	Presejanje pomeni pregledovanje navidezno zdravih ljudi s preprosto preiskavo ali testom, da bi med njimi odkrili tiste s predstopnjo ali z začetno obliko iskane bolezni, ki sama po sebi še ne povzroča kliničnih težav.		Screening
	Organizirani populacijski presejalni program	Organizirani presejalni program pomeni vrsto organiziranih aktivnosti, ki zagotavljajo zadostno udeležbo ciljne skupine prebivalcev (praviloma z osebnimi vabili) ter zagotavljajo in nadzirajo kakovost vseh postopkov, od presejanja prek zdravljenja v presejanju odkritih sprememb do spremljanja kratkoročnih in dolgoročnih kazalnikov učinkovitosti programa.	Namen organiziranih presejalnih programov je zmanjšanje umrljivosti, zgodnejše odkrivanje bolezni (kar za osebo pomeni boljšo kakovost življenja) in odkrivanje predstopenj bolezni (kar zmanjša zbolewnost za določeno boleznijo).	Organised population-based screening program
	Udeležba	Udeležba je odstotni delež v določenem časovnem intervalu povabljene ciljne skupine, ki se udeleži presejalnega pregleda.		Participation rate
	Mamografija	Mamografija je diagnostično slikanje dojk z rentgenskimi žarki. Je najzanesljivejša in najnatančnejša metoda za ugotavljanje začetnih rakavih sprememb dojk.		Mamography

SEZNAM SLIK IN TABEL

SEZNAM SLIK

4.2.3 Slika 1: Udeležba v programu DORA , Slovenija, 2019	4-2
4.2.3 Slika 2: Slikane ženske v programu DORA , Slovenija, 2010–2019	4-3
4.2.3 Slika 3: Udeležba v programu DORA¹⁾ po statističnih regijah, Slovenija, 2019	4-4
4.2.3 Slika 4: Stopnja odkrivanja raka dojk, odkritega v programu DORA po statističnih regijah in po presejalnih krogih, Slovenija, 2019	4-5
4.2.3 Slika 5: Udeležba žensk v presejalnih programih za raka dojk¹⁾ , Slovenija in nekatere države EU, 2018	4-6

SEZNAM TABEL

4.2.3 Tabela 1: Ženske z rakom dojke , odkritim v programu DORA, Slovenija, 2010–2019	4-3
--	-----